

LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMO NR. I-1593 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR KARTU TEIKIAMŲ ĮSTATYMŲ PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

2022 m. liepos mėn. pasirašytame parlamentinių politinių partijų susitarime dėl nacionalinio saugumo ir gynybos artimiausio laikotarpio sustiprinimo išipareigota nuosekliai didinti privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičių, kuris leistų padidinti ginkluotai gynybai parengtų piliečių skaičių ir paspartinti aktyviojo kariuomenės personalo rezervo formavimą.

Esamas teisinis reglamentavimas nenumato galimybės į privalomąją pradinę karo tarnybą šaukti aukštųjų mokyklų studentų ir pareigūnų, nepakankamai motyvuoja karius, atlikusius privalomąją pradinę karo tarnybą, rinktis profesinę karo tarnybą. Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatyta tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve trukmė neužtikrina pakankamo aktyviojo kariuomenės personalo rezervo suformavimo bei jo parengimo tinkamai vykdyti užduotis mobilizacijos ir karo padėties metu.

Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant stiprinti visuomenės parengimą ginkluotai krašto gynybai, kartu sukuriant teises prielaidas visuotiniam šaukimui – įrankius, kuriais naudojantis į privalomąją pradinę karo tarnybą šaukiamų karo prievolinių skaičių būtų galima didinti atsižvelgiant į kariuomenės poreikį, esamą infrastruktūrą, karinius poligonus, parengtus instruktorius ir pan.

Visuotinės karo prievolės įvedimas ne tik tarnautų kaip atgrasymo priemonė ir pilietinės visuomenės ugdymo garantas, bet ir galėtų duoti neabejotiną naudą valstybei ir piliečiams asmeniškai.

Priėmus sprendimą įvesti visuotinę karo prievolę, šaukiant 18 ir 19 m. vaikus, tik baigusius mokyklą, būtų galima pašaukti iki 7000 jaunuolių. Visiškas visuotinio šaukimo įgyvendinimas užtruktų ne mažiau kaip 6 metus.

Siekiant šių tikslų, taip pat jų įgyvendinimui reikalingai karinei infrastruktūrai ir personalui išlaikyti būtinas tvarus ir nuoseklus gynybos finansavimas ir jo augimas: prie šiuo metu planuojamų asignavimų gynybai lygio papildomai turėtų būti skiriama apie 0,2 proc. BVP (atlikus preliminarų išteklių poreikio vertinimą, nustatyta, kad vien tik investicijos į infrastruktūros, ginkluotės, karinės įrangos ir technikos įsigijimą turėtų siekti ne mažiau kaip 415 mln. ((5 m. po 83 mln.)) Eur. Taip pat papildomai visuotinio karo prievolės modelio išlaikymui kasmet reikėtų skirti atitinkamai apie 80 mln. Eur).

Pakeitimai taip pat sudarytų sąlygas padidinti aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių skaičių ir užpildyti ginkluotųjų pajėgų karo meto struktūrą parengtu personalu. Įstatymo projektu siekiama didinti privalomosios pradinės karo tarnybos patrauklumą, parengti didesnę jaunesniųjų vadų bei trūkstamų specialistų skaičių, pritraukti daugiau karo prievolinių į profesinę karo tarnybą.

Europos Žmogaus Teisių Teismas 2022 m. rugsėjo 9 d. įsigaliojusiame sprendime byloje *Teliatnikov prieš Lietuvą* (peticija Nr. 51914/19) nustatė Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 9 straipsnio (teisė į minties, sąžinės ir religijos laisvę) pažeidimą dėl nesudarytos galimybės atlikti alternatyviąją civilinę krašto apsaugos tarnybą. Vertindamas galimybę atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba, numatyta Karo prievolės įstatyme, nėra tikra alternatyva, nes ji yra priklausoma nuo kariuomenės kontrolės ir priežiūros. Teismas pažymėjo, kad sprendžiant, ar alternatyvi tarnyba yra civilinio pobūdžio, svarbu ne tik tai, ar pati tarnyba yra civilinio pobūdžio, bet taip pat svarbiais laikytini tokie veiksniai, kaip pavaldumas, kontrolė, taikytinos taisyklės ir apipavidalinimas.

Atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą siekiama patikslinti Karo prievolės įstatymo nuostatas dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos administravimo.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus inicijavo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Įstatymų projektus parengė Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento (direktorius plk. Ramūnas Švažas, tel. (8 5) 273 5570, el. p. Ramunas.Svazas@kam.lt) Karinio personalo politikos skyriaus (viršininkas plk. lt. Deimantas Čyžius, tel. (8 5) 273 5044, el. p. Deimantas.Čyžius@kam.lt) vyriausiasis specialistas Tomas Račius, tel. (8 5) 273 5612, el. p. Tomas.Racius@kam.lt, Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. (8 5) 273 5545, el. p. Judita.Nagiene@kam.lt) Teisėkūros skyriaus (vedėjas Tomas Vainius, tel. (8 5) 273 5563, el. p. Tomas.Vainius@kam.lt) patarėja Jurgita Banytė, tel. (8 5) 278 7046, el. p. Jurgita.Banyte@kam.lt, ir Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Teisės departamento (direktorius plk. lt. Darius Lapėnas, tel. (8 5) 278 5016, el. p. Darius.Lapenas@mil.lt) Teisės aktų vertinimo ir rengimo skyriaus (vedėja Žydrė Abourida, tel. (8 5) 278 5011) patarėjas Raimondas Ramonas, tel. (8 706) 80 215, el. p. Raimondas.Ramonas@mil.lt.

3. Dabartinis teisinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Dėl privalomosios pradinės karo tarnybos

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 139 straipsnyje yra įtvirtinta Lietuvos piliečių pareiga atlikti karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą.

Karo prievolės įstatymo 1 straipsnyje nurodyta įstatymo paskirtis.

Karo prievolės įstatymo 2 straipsnyje nustatytos šiame įstatyme vartojamos sąvokos.

Karo prievolės įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad privalomoji pradinė karo tarnyba atliekama vienu iš būdų – atliekant nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba dalyvaujant jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose.

Karo prievolės įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad karo prievolinkai į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą iš neparengtojo kariuomenės personalo rezervo šaukiami nuo 18 iki 23 metų (įskaitytinai), o raštu pareiškę norą – nuo 18 iki 38 metų (įskaitytinai), šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos trukmė – 9 mėnesiai.

Karo prievolės įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad karo prievolinkas nuo 18 metų iki paskyrimo atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą datos gali raštu pareikšti norą atlikti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, šio straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kalendorinių metų karo prievolinkų sąrašas sudaromas į jį atsitiktine tvarka, naudojantis kompiuterių programa, surašant karo prievolinkus, kurie šio įstatymo nustatyta tvarka gali būti pašaukti atlikti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą.

Karo prievolės įstatymo 11, 12, 13 straipsniuose nustatytos jaunesniųjų karininkų vadų mokymų atlikimo sąlygos, šaukimo į jaunesniųjų karininkų vadų mokymus tvarka ir paleidimo iš jaunesniųjų karininkų vadų mokymų tvarka.

Karo prievolės įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta asmenų, kuriems privalomoji pradinė karo tarnyba atidedama individualia tvarka, grupė.

Karo prievolės įstatymo 23 straipsnyje nustatyti tarnybos aktyviajame rezerve atlikimo ypatumai. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tarnybos aktyviajame rezerve trukmė – 10 metų nuo skyrimo į aktyvųjį rezervą, šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad į aktyvųjį rezervą paskirti karo prievolinkai dalyvauja pratybose ar mokymuose nuo 20 iki 60 dienų per tarnybos aktyviajame rezerve laikotarpį.

Karo prievolės įstatymo 37 straipsnyje nustatytos karo prievolinkų pareigos, iki jie įstatymų nustatyta tvarka įgyja kario statusą.

Karo prievolės įstatymo 39 straipsnyje nustatytas karo prievolinkų aprūpinimas, iki jie įstatymų nustatyta tvarka įgyja kario statusą.

Karo prievolės įstatymo 41 straipsnyje nustatytos lengvatos Lietuvos Respublikos piliečiams, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą.

Karo prievolės įstatymo 41¹ straipsnyje nustatytas nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekančių Lietuvos Respublikos piliečių skatinimas.

Dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos

Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlio 23 skyriuje aptartas alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos pobūdis, taip pat numatyta, kad paskyrimą į šią tarnybą administruoja Krašto apsaugos ministerija.

Pagal Karo prievolės įstatymo 2 straipsnio 3 ir 9 dalyse pateiktas sąvokų „alternatyviosios krašto apsaugos tarnyba“ ir „karo prievolė“ apibrėžtis ši tarnyba priskiriama karo prievolei, o ją atliekantys asmenys vadinami karo prievolinkais.

Karo prievolės įstatymo III skyriuje „Alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba“ reglamentuojama šios tarnybos trukmė, sprendimo skirti į šią tarnybą priėmimo sąlygos ir ją priimančias subjekto, prašymo atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą pripažinimo pagrįstu nagrinėjimo subjekto, šios tarnybos atlikimą administruojanti institucija bei tarnybos atlikimo vieta. Paleidimo iš alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos tvarką pavesta nustatyti krašto apsaugos ministrui, o administruoti šią tarnybą – karo prievolę administruojančiai krašto apsaugos sistemos institucijai.

Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlio 7 skyriaus antrojo skirsnio 2 dalyje nurodyta, kad Lietuvos kariuomenė ir kitos krašto apsaugos institucijos kuriamos ir rengiamos Lietuvos valstybės gynybai ir sąveikai su NATO pajėgomis, o to paties įstatymo priedėlio 18 skyriuje pažymėta, kad krašto apsaugos sistemą sudaro Krašto apsaugos ministerija, kariuomenė (ginkluotosios pajėgos), karo prievolės ir mobilizacijos bei kitos krašto apsaugos ministrui pavaldžios institucijos.

Pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 3 straipsnio 1 dalį ir 10 straipsnio 1 dalį Krašto apsaugos ministerija yra vadovaujanti krašto apsaugos sistemos institucija, kurią sudaro kariuomenė ir kt. institucijos. Ši funkcija krašto apsaugos ministrui pavesta ir karo bei mobilizacijos atveju – vadovaujantis Karo padėties įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, krašto apsaugos ministras tampa į ginkluotųjų pajėgų sudėtį įeinančių valstybės institucijų asignavimų valdytoju.

Konstitucinėje doktrinoje taip pat pažymima, kad karo tarnyba yra skirta gynybinėms valstybės funkcijoms vykdyti, karo tarnybos konstitucinė paskirtis – užtikrinti pasirengimą ginti valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo ir jos gynyimą.

Vadovaudamasi Karo prievolės įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. balandžio 20 d. Nr. nutarimu 376 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karo prievolinkų prašymų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nagrinėjimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ krašto apsaugos ministrui pavedė sudaryti karo prievolinkų prašymų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nagrinėjimo komisiją ir parengti darbo tvarką.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl privalomosios pradinės karo tarnybos

Įstatymo projekto 1 straipsniu nauja redakcija dėstoma Karo prievolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnyje tikslinama sąvoka „privalomoji pradinė karo tarnyba“ atsisakant nuorodos į privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo būdus, pripažįstamos netekusiomis galios sąvokos „nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba“, „jaunesniųjų karininkų vadų mokymai“, nes siekiama palikti vieną pagal jos atlikimo trukmę diferencijuotiną tarnybos rūšį.

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostata siekiama sudaryti sąlygas karo prievolę atlikti asmenims, kurie karinės medicinos ekspertizės komisijos, sudarytos ir veikiančios Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, dėl sveikatos būklės pripažinti netinkamais privalomajai karo tarnybai, tačiau pareiškė norą ją atlikti.

Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje atsisakoma privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo būdų. Siekiant sukurti lankstesnę, patrauklią karo prievolinkams ir kartu užtikrinančią krašto gynybos poreikius privalomosios pradinės karo tarnybos sistemą, atsižvelgiant į karo prievolinko civilinę kvalifikaciją, studijavimą aukštosiose mokyklose bei krašto gynybos poreikius, numatoma individualizuoti tarnybos parinkimą pagal jos atlikimo trukmę, būdą (nuolatinai ar atliekant dalimis) ir karinio rengimo programos turinį.

Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad privalomoji pradinė karo tarnyba gali būti atliekama ne tik kariniuose vienetuose, bet ir karinėse mokymo įstaigose. Dalį karo prievolinkų, studijuojančių aukštosiose mokyklose, planuojama skirti į nuo 160 iki 200 dienų trukmės privalomąją pradinę karo tarnybą, kuri būtų atliekama pagal jaunesniųjų karininkų vadų mokymo programą. Jai atlikti būtų naudojama karinių mokymo įstaigų infrastruktūra bei personalas.

Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje siūloma sutrumpinti karo prievolinkų, šaukiamų į privalomąją pradinę karo tarnybą, maksimalią amžiaus ribą iki 21 metų (įskaitytinai) (vietoj 23 metų (įskaitytinai)). Panaikinus privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimo pagrindą aukštųjų mokyklų studentams, numatoma, kad šaukiamų karo prievolinkų skaičius padidės, tai leis į privalomąją pradinę karo tarnybą pašaukti šaukimo planuose nustatytą karo prievolinkų skaičių, todėl nebebus poreikio karo prievolinkus įtraukti į šaukimo sąrašus iki 23 metų (įskaitytinai). Privalomąją pradinę karo tarnybą jaunuoliai atliktų iš karto sulaukę pilnametystės, taip būtų sudaromos sąlygos atlikus pareigą nevaržomai planuoti ateities veiklas. Panaikinus privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimą aukštųjų mokyklų studentams, Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje taip pat siūloma atsisakyti nuostatos, kad aukštųjų mokyklų studentai, kuriems nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba atidėta individualia tvarka, į šią tarnybą, pasibaigus studijoms, šaukiami iki 26 metų (įskaitytinai). Be to, Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti naujas išimtis iš bendro šaukimo amžiaus, nustatant, kad karo prievolinkai, kuriems privalomoji pradinė karo tarnyba atidėta individualia tvarka Įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 6, 8, 10, 12, 13 ir 14 punktuose numatytu pagrindu, į šią tarnybą, pasibaigus Įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 6, 8, 10, 12, 13 ir 14 punktuose numatytoms aplinkybėms, šaukiami iki 22 metų (įskaitytinai), karo prievolinkai, įgiję Lietuvos kariuomenėje trūkstamas profesijas (kvalifikacijas), į privalomąją pradinę karo tarnybą šaukiami iki 30 metų (įskaitytinai). Amžiaus riba iki 30 metų pasirinkta atsižvelgiant į tai, kad studijos aukštosiose mokyklose trunka nuo 3 iki 13 metų (pvz., medicinos studijų krypties).

Taip pat, siekiant užkardyti tarnybos vengimą, nustatoma šaukiamojo amžiaus išimtis iki 30 m. (įskaitytinai) karo prievolinkams, kurie į privalomąją pradinę karo tarnybą buvo paskirti, tačiau neatvyko jos atlikti.

Karo prievolinkams nustatoma bendra privalomosios pradinės karo tarnybos trukmė 9 mėnesiai, kuri gali būti trumpinama, bet ne daugiau kaip 3 mėnesiais. Planuojama, kad per pirmuosius 6 privalomosios pradinės karo tarnybos mėnesius karys įgis individualių gebėjimų bei įgūdžių, išmoks veikti skyriaus sudėtyje. Per 7–9 tarnybos mėnesius kariai bus rengiami tapti jaunesniaisiais vadais ir specialistais, mokomi veikti būrio, kuopos bei bataliono sudėtyje, budėti greitojo reagavimo pajėgose ir vykdyti kitas kario užduotis. Planuojama, kad Lietuvos kariuomenėje 9 mėnesių tarnybą atliktų nuo 50 iki 65 procentų, o 6 mėnesių trukmės – nuo 35 iki 50 procentų privalomosios pradinės karo tarnybos karių. Tarnybos sutrumpinimo sąlygas ir tvarką nustatytų Lietuvos kariuomenės vadas.

Įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti skirtingą privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo trukmę, diferencijuojant ją pagal krašto gynybos poreikius ir karo prievolę atliekančius subjektus:

- 1) 9 mėnesių trukmės tarnyba būtų nustatoma karo prievolinkams:
 - paskirtiems į pareigas, kuriose tarnaujantiems kariams pagal Lietuvos kariuomenės vado patvirtintas programas būtinas 9 mėnesių karinis rengimas;
 - kurie pagal asmenines ir dalykines savybes, sukaupę patirtį bei turimą kvalifikaciją gali būti paskirti į jaunesniųjų vadų arba specialistų pareigas;
 - siekiantiems tapti profesinės karo tarnybos kariais;

- motyvuotiems ir pareiškusiems norą tarnauti 9 mėnesius;

2) karo prievolinkams, įgijusiems profesijas (kvalifikacijas), kurių trūksta Lietuvos kariuomenėje, nustatoma 3 mėnesių trukmės privalomoji pradinė karo tarnyba. Šiuo metu Lietuvos kariuomenės karo meto struktūrai užpildyti trūksta apie 2 tūkstančių specialistų, kurie nerengiami krašto apsaugos sistemos institucijose;

3) karo prievolinkams, kurie neatitinka sveikatos būklės reikalavimų, kad būtų paskirti į Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1, 2 ir 4 punktuose numatytą privalomąją pradinę karo tarnybą, tačiau raštu pareiškė norą atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą ir atitinka planuojamus ginkluotųjų pajėgų personalo poreikius, Lietuvos kariuomenės vadas nustato privalomosios pradinės karo tarnybos trukmę, atsižvelgiant į kariui būtinų žinių ir gebėjimų įgijimą;

4) karo prievolinkams, studijuojantiems aukštosiose mokyklose ar jas baigusiems, nustatoma nuo 160 iki 200 dienų privalomoji pradinė karo tarnyba, kuri atliekama pagal Lietuvos kariuomenės vado patvirtintą jaunesniųjų karininkų vadų mokymo ar kitas rengimo programas. Atlikti nurodytos trukmės privalomąją pradinę karo tarnybą taip pat gali būti skiriami karo prievolinkai, kuriems atliekant 9 mėnesių privalomąją pradinę karo tarnybą būtų padaryta neproporcingai didelė žala jų asmeniniams ar visuomeniniams interesams. Ši tarnyba būtų organizuojama dalimis ir trukmė ne ilgiau kaip 3 metus, karo prievolinkai atliktą tarnybą nesustabdydami ar nenutraukdami studijų. Karo prievolinkai, kuriems atliekant 9 mėnesių privalomąją pradinę karo tarnybą būtų padaryta neproporcingai didelė žala, nebūtų atleidžiami nuo privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybą atliktą dalimis organizuojamos tarnybos būdu.

Įstatymo 5 straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti, kad privalomąją pradinę karo tarnybą pagal Lietuvos kariuomenės vado patvirtintą jaunesniųjų karininkų vadų mokymų programą atlikusiems ir kvalifikacinį egzaminą išlaikiusiems kariams, turintiems aukštąjį išsilavinimą, išleidžiant juos į atsargą, būtų suteikiamas jaunesniojo karininko laipsnis. Išleidimo į atsargą metu neįgijusiems aukštojo išsilavinimo asmenims, atitinkantiems nustatytus kitus reikalavimus jaunesniojo karininko laipsniui suteikti, jaunesniojo karininko laipsnis būtų suteikiamas įgijus aukštąjį išsilavinimą.

Įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti karo prievolinkų sąrašo sudarymo tvarką, nustatant, kad karo prievolinkų sąrašas sudaromas pagal pirmumo grupes:

1) pirmoji grupė – asmenys, sukakę 17 metų, kuriems atitinkamų metų šaukimo metu bus suėję arba sueis 18 metų, taip pat karo prievolinkai, kurie buvo paskirti atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą, tačiau neatvyko jos atlikti arba kuriems privalomoji pradinė karo tarnyba buvo atidėta individualia tvarka šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 6, 8, 10, 12, 13 ir 14 punktuose numatytu pagrindu, taip pat karo prievolinkai, kurie studijuoja paskutiniame kurse pagal studijų programas, kurias baigus įgyjama Lietuvos kariuomenėje trūkstama profesija (kvalifikacija);

2) antroji grupė – karo prievolinkai, kurie vykdant ankstesnį šaukimą buvo įtraukti į pirmąją grupę, bet nebuvo paskirti atlikti privalomosios pradinės karo tarnybos, išskyrus karo prievolinkus, kurie buvo paskirti atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą, tačiau neatvyko jos atlikti arba kuriems privalomoji pradinė karo tarnyba buvo atidėta individualia tvarka šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 6, 8, 10, 12, 13 ir 14 punktuose numatytu pagrindu, taip pat karo prievolinkai, kurie studijuoja paskutiniame kurse pagal studijų programas, kurias baigus įgyjama Lietuvos kariuomenėje trūkstama profesija (kvalifikacija), taip pat į antrąją grupę įtraukiami karo prievolinkai, kurie nebuvo šaukti ir pagal šios dalies 1 punkte nustatytus reikalavimus neįtrauktini į pirmąją grupę;

3) trečioji grupė – karo prievolinkai, kurie vykdant ankstesnį šaukimą buvo įtraukti į antrąją grupę, bet nebuvo paskirti atlikti privalomosios pradinės karo tarnybos.

Atsižvelgiant į tai, kad šaukimą į privalomąją pradinę karo tarnybą planuojama vykdyti ne kalendoriniais metais (nuo sausio iki gruodžio mėnesio), o nuo einamųjų metų liepos mėnesio iki kitų metų liepos mėnesio, Įstatyme vartojama „kalendorinių metų“ sąvoka keičiama į „metinį“ karo prievolinkų sąrašą.

Įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti, kad metinis karo prievolinkų sąrašas skelbiamas viešai Lietuvos kariuomenės interneto svetainėje. Viešas skelbimas pasirinktas atsižvelgiant į tai, kad esamas ir naujas teisinis reguliavimas įpareigoja krašto apsaugos sistemos subjektus Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo nustatyta tvarka kasmet sudaryti karo

prievolinkų sąrašus, juos paskelbti viešai ir vykdyti karo prievolinkų šaukimą – pašaukti atitinkamą karo prievolinkų skaičių atlikti nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą. Informacijos apie šaukimo eigą ir karo prievolinkams duotų šaukimo nurodymų viešas paskelbimas yra proporcingas siekiamiems tikslams, mažina administracines išlaidas ir negalėtų būti pasiektas kitais būdais, kadangi:

1) kasmet informuojamas didelis karo prievolinkų skaičius, t. y. visi įtraukti į sąrašą karo prievolinkai, pvz., 2023 m. 15 tūkst.;

2) kasmet pašaukiamas didelis karo prievolinkų skaičius (3–4 tūkst.);

3) siekiama, kad šaukimo procedūros būtų skaidrios, aiškos, lengvai prieinamos į sąrašą įtrauktiems karo prievolinkams.

Įstatymo 8 straipsnio 2 ir 3 dalyje siūloma numatyti galimybę paleisti iš privalomosios pradinės karo tarnybos moteris, raštu pareiškusias norą tapti karo prievolinkėmis, pateikusias prašymą paleisti iš privalomosios pradinės karo tarnybos, jei jos neįgijusios pagrindinio karinio parengtumo, bei karo prievolinkus, kurie atlieka Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytą privalomąją pradinę karo tarnybą, pateikusius prašymą paleisti iš privalomosios pradinės karo tarnybos.

Įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimo atvejus, numatant, kad privalomoji pradinė karo tarnyba nebūtų atidedama aukštųjų mokyklų studentams, vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento žvalgybos pareigūnams, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams ir Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams. Atidėjimo atvejų mažinimą lemia nepakankamas šaukiamų karo prievolinkų skaičius (aukštųjų mokyklų studentai) bei pareigūnų, kurie, įvedus karo padėtį, tampa ginkluotųjų pajėgų nariais arba kurių veikla glaudžiai koordinuojama su ginkluotosiomis pajėgomis, pagrindinio karinio parengtumo trūkumas.

Įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 7 punkte siūloma nustatyti, kad privalomoji pradinė karo tarnyba atidedama karo prievolinkams, atlikusiems bausmę, susijusią su laisvės atėmimu, išskyrus areštą. Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 10 punkte nustatyta, kad privalomoji pradinė karo tarnyba atidedama karo prievolinkams, atlikusiems laisvės atėmimo bausmę, todėl areštą irgi būtų galima vertinti kaip laisvės atėmimą. Siūlomu pakeitimu nuostata tikslinama taip, kad arešto bausmė nebūtų tapatinama su laisvės atėmimo bausme.

Arešto bausmė turi tam tikrų panašumų su terminuoto laisvės atėmimo bausme, tačiau pastebėtina, kad teismų sprendimuose areštas suprantamas kaip alternatyva terminuotam laisvės atėmimui. Pavyzdžiui, Lietuvos apeliacinis teismas baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241/2007 yra pažymėjęs, kad areštas „savo turiniu negali būti tapatinamas su terminuoto laisvės atėmimo bausme. Šios bausmės skiriasi ne tik pagal asmens izoliavimo nuo visuomenės laiką, tačiau ir pagal šių bausmių atlikimo tvarką ir sąlygas bei kitas su šių bausmių paskyrimu susijusias teises pasekmes“.

Įvertinus teismų praktikoje ir baudžiamosios teisės doktrinoje pateiktą arešto bausmės vertinimą (nepriskiriant šios bausmės laisvės atėmimo bausmei), pažymėtina, kad asmenys, atlikę arešto bausmę, neturėtų būti laikomi asmenimis, atlikusiais laisvės atėmimo bausmę.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad aktyviojo rezervo kario atliekamos tarnybos aktyviajame rezerve trukmė – 15 metų nuo skyrimo į aktyvųjį rezervą. Pailginus tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve trukmę nuo 10 metų iki 15 metų, karo prievolinkai ilgesnį laikotarpį būtų šaukiami į Lietuvos kariuomenę įgūdžiams atnaujinti bei būtų pasiruošę vykdyti užduotis karo metu, leistų suformuoti pakankamą aktyviojo kariuomenės personalo rezervą bei jį parengti tinkamai vykdyti užduotis mobilizacijos ir karo padėties metu.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti ilgesnį į aktyvųjį rezervą paskirtų karo prievolinkų dalyvavimo pratybose ar mokymuose terminą per tarnybos aktyviajame rezerve laikotarpį, proporcingą aktyviojo rezervo kario atliekamos tarnybos aktyviajame rezerve trukmei (Įstatymo 16 straipsnio 1 dalis). Nustačius ilgesnį dalyvavimo pratybose ar mokymuose terminą, karius būtų galima pašaukti į kartotinius mokymus bei užduočių vykdyti ne 60 dienų per 10 metų, o 90 dienų per 15 metų.

Įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti asmenų, sukakusių 17 metų, pareigas, iki jie įstatymų nustatyta tvarka įgyja karo prievolinko statusą. Siekiama, kad 17 metų jaunuoliai pasitikrintų sveikatą Lietuvos kariuomenės gydymo įstaigose, iki jiems sukaks 18 metų. Sukakę 18 metų arba baigę vidurinę ar profesinę mokyklą jaunuoliai galėtų iš karto pradėti privalomąją pradinę karo tarnybą.

Įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad karo prievolinkams kompensuojamos ir kelionės išlaidos: paleidus iš privalomosios pradinės karo tarnybos ar atleidus iš pareigų aktyviojo rezervo karius, pašauktus į mokymus ir pratybas ar vykdyti tarnybos užduočių, atgal į gyvenamąją vietą pagal patirtas kelionės išlaidas patvirtinančius dokumentus.

Įstatymo 38 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad jei karo prievolinkas, atlikęs privalomąją pradinę karo tarnybą, negrįžta į ankstesnę darbo vietą, darbdaviui taikoma Įstatymo 38 straipsnio 3 dalyje nustatyta subsidija darbo užmokesčiui, kuri mokama 1 mėnesį. Siekiama darbdaviams kompensuoti išlaidas, susijusias su darbo vietos išlaikymu.

Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad darbdaviams, įdarbinusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusius karo prievolinkus, subsidija darbo užmokesčiui mokama 6 mėnesius. Įstatymo 38 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti darbdaviams, įdarbinusiems privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusius karo prievolinkus, skirtingus mokamos subsidijos terminus. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti skirtingą privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo trukmę, mokamos subsidijos trukmę siūloma nustatyti proporcingai išstarnautam laikui – už 1 mėnesį privalomosios pradinės karo tarnybos mokėti subsidiją 0,67 mėnesio, tai atitiktų šiuo metu galiojantį reglamentavimą, kai už 9 mėnesių trukmės nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimą subsidija darbo užmokesčiui mokama 6 mėnesius. Skaičiuojant tarnybos laikotarpį, už kurį būtų mokama subsidija karo prievolinkams, atliekantiems Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 4 punkte numatytą privalomąją pradinę karo tarnybą, siūloma laikyti, kad mėnuo trunka 30 dienų. Apskaičiuotos mokamos subsidijos trukmės reikšmė siūloma apvalinti iki sveiko skaičiaus pagal aritmetinę skaičių apvalinimo taisyklę: jeigu po skaitmens, iki kurio apvalinama, skaitmuo yra 5 arba didesnis negu 5, prie skaitmens pridodamas vienetasis, jeigu skaitmuo po skaitmens, iki kurio apvalinama, yra mažesnis negu 5, paskutinis skaitmuo paliekamas nepakeistas.

Įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad piniginiomis išmokomis būtų skatinami tik Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose numatytą privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantys asmenys.

Įstatymo 39 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad karo prievolinkams Įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nurodytos piniginės išmokos didinamos 3 kartus 7–9 tarnybos mėnesiais privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantiems asmenims bei 3 mėnesių trukmės privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantiems asmenims, įgijusiems Lietuvos kariuomenėje trūkstamas profesijas (kvalifikacijas). Piniginių išmokų didinimu siekiama papildomai motyvuoti privalomosios pradinės karo tarnybos karius rodyti iniciatyvą, tęsti tarnybą 7–9 mėnesius ir (arba) rinktis profesinę karo tarnybą.

Įstatymo 39 straipsnio 6 dalimi siūloma nustatyti, kad karo prievolinkams, atlikusiems 9 mėnesių trukmės (nesutrumpintą) privalomąją pradinę karo tarnybą ir per 12 mėnesių nuo paleidimo iš privalomosios pradinės karo tarnybos baigusiems B kategorijos vairavimo kursų, išlaikiusiems egzaminus ir gavusiems vairuotojo pažymėjimus, atlyginamos kursų išlaidos pagal pateiktus kursų išlaidas patvirtinančius dokumentus, bet ne daugiau kaip 10 bazinių socialinių išmokų.

Dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos

1. Siekiant, kad alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atitiktų civilinės tarnybos sampratą, t. y. užtikrinti Įstatymo atitiktį Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms bei Europos Sąjungos teisei, Įstatymo projektu:

1) tikslinamas Įstatymo pavadinimas ir jo paskirtis (Įstatymo 1 straipsnis), taip pat sąvokų „alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba“ ir „karo prievolė“ apibrėžtys (Įstatymo 2 straipsnis),

atsisakant šią tarnybą atliekančius asmenis laikyti karo prievolinkais, o minėtą tarnybą – karo prievolės dalimi, taip pat įvedant naują sąvoką „alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkas“;

2) alternatyviają krašto apsaugos tarnybą pavedama administruoti Vyriausybės įgaliotai institucijai (Įstatymo 12 straipsnio 8 dalis);

3) numatoma, kad sprendimą dėl prašymo atlikti alternatyviają krašto apsaugos tarnybą pripažinimo pagrįstu priima komisija (Įstatymo 12 straipsnio 2 dalis);

4) nustatoma, kad šių asmenų sveikata tikrinama ne Karinėje medicinos ekspertizės komisijoje, bet sveikatos priežiūros įstaigose, ir tik tuo atveju, jei to reikalauja darbo, kurį skiriama atlikti, pobūdis (Įstatymo 12 straipsnio 6 dalis);

5) nustatomas alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimas ir apmokėjimas už ją, kai paskelbiama mobilizacija (11 straipsnio 12 dalis, 12 straipsnio 4 dalis);

6) paleidimo iš alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos tvarką pavedama nustatyti Vyriausybės įgaliotai institucijai (Įstatymo 13 straipsnio 2 dalis).

2. Atsižvelgiant į tai, kad svarbų vaidmenį visuomenėje atlieka ir nevyriausybinių organizacijų, kurių veikla yra orientuota į sveikatos priežiūrą, socialines paslaugas, kultūros vertybių išsaugojimą, švietimą, humanitarinę pagalbą, nelaimių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, jų valdymą ir atkūrimą, Įstatymo projekte numatoma galimybė alternatyviają krašto apsaugos tarnybą skirti atlikti ne tik valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, bet ir nevyriausybinesse organizacijose, kurių sąrašą tvirtintų Vyriausybės įgaliota institucija (Įstatymo 11 straipsnio 3 dalis).

3. Atsižvelgiant į alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos pobūdį, lyginant ją su privalomąja pradine karo tarnyba, alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos trukmė ilginama iki 12 mėnesių bei atsisakoma alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkų sveikatos būklei taikyti nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos kariams nustatytus sveikatos būklės reikalavimus (Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis).

4. Įstatymo projektu taip pat nustatomos alternatyviają krašto apsaugos tarnybą administruojančios institucijos teisės ir pareigos (Įstatymo 29 straipsnis), tikslinamos alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkų aprūpinimo sąlygos (Įstatymo 11 straipsnis), kurios analogiškos privalomosios pradinės karo tarnybos kariams nustatytoms Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 68 straipsnio 7 dalyje ir 68 straipsnio 8 dalyje.

Jungtinių tautų Žmogaus teisių komiteto 2018 m. liepos 26 d. baigiamosiose pastabose pažymėta: „Komitetas susirūpinęs dėl to, kad alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba nenumato alternatyviosios civilinės tarnybos, kuri būtų nepriklausoma nuo karių kontrolės ir priežiūros ir krašto apsaugos sistemos institucijų (angl. *institutions of the national defence system*), taip pat ir dėl to, kad atlyginimai tokią tarnybą atliekantiems asmenims neprilygsta atlyginimams karo tarnyboje“.

Tos pačios nuomonės laikėsi ir Europos Žmogaus Teisių Teismas sprendime byloje *Teliatnikov prieš Lietuvą* (peticija Nr. 51914/19).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teikiamu Įstatymo projektu teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės, Įstatymo projektu nesiekama reglamentuoti iki šiol nereglamentuotų santykių, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Galimų neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Teikiamo Įstatymo projekto įgyvendinimas nenumato įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su Įstatymo projektu yra teikiami:

1. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
2. Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 1, 2, 8, 12 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
3. Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo Nr. I-1623 2 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
4. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas;
5. Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 89 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
6. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 517⁴, 560, 560¹ ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
7. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 64 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
8. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 314¹ straipsniu ir 330 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
9. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 18¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
10. Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
11. Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai derinami Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai

Turės būti pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 23 d. nutarimas Nr. 206 „Dėl Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimo valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. 1118 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“;

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 25 d. nutarimas Nr. 165 „Dėl Subsidijos nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusių karo prievolininkų darbo užmokesčiui mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir šios subsidijos dydžio nustatymo“;

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. vasario 12 d. nutarimas Nr. 150 „Dėl Lietuvos Respublikos karo prievolininkų registro reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos karo prievolininkų registro nuostatų patvirtinimo“;

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 20 d. nutarimas Nr. 376 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl Karo prievolininkų prašymų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nagrinėjimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgalios institucijos patvirtinta skiriamų į alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą alternatyviosios tarnybos prievolininkų sveikatos tikrinimo tvarka;

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgalios institucijos patvirtinta karo prievolininkų, alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolininkų ir asmenų, įtrauktų į civilinį mobilizacinį personalo rezervą, išvykimo iš Lietuvos Respublikos ir užsiregistravimo Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje tvarka;

8. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2011 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. V-1142 „Dėl Paleidimo iš privalomosios pradinės karo tarnybos, alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos ir tarnybos paskelbus mobilizaciją tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2011 m. spalio 13 d. įsakymas Nr. V-1154 „Dėl Šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą tvarkos aprašo patvirtinimo“;

10. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2015 m. rugsėjo 4 d. įsakymas Nr. V-913 „Dėl Nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekančių karių tarnybos vertinimo ir piniginių išmokų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

11. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2022 m. gegužės 5 d. įsakymas Nr. V-367 „Dėl Karo prievolininkų prašymų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nagrinėjimo komisijos nuostatų patvirtinimo“;

12. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2022 m. liepos 25 d. įsakymas Nr. V-557 „Dėl Karo prievolininkų prašymų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nagrinėjimo komisijos sudarymo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai bus įgyvendinami iš bendrųjų Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Numatoma, kad Įstatymo projekto įgyvendinimas dėl karo ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolininkams mokamų išmokų sistemos tobulinimo 2025 m. galėtų pareikalausiti apie 3,15 mln. eurų:

- 2,31 mln. Eur dėl 9 mėnesių tarnybos atlikimo sąlygų tobulinimo (su galimybe ją sutrumpinti 3 mėnesiais);

- 0,28 mln. Eur dėl naujai įvedamos 3 mėnesių tarnybos įgijusiems Lietuvos kariuomenėje trūkstamas profesijas (kvalifikacijas);

- 0,4 mln. Eur dėl 160 iki 200 dienų tarnybos (3 metus savaitgaliais) atlikimo sąlygų tobulinimo;

- 0,16 mln. Eur dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos tobulinimo ir naujai numatomos tarnybos neatitinkantiems sveikatos būklės reikalavimų.

Įstatymo projektu siūlomų pakeitimų įgyvendinimo poveikis krašto apsaugos sistemos asignavimams priklausys nuo karo ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolininkų skaičiaus, tarnybos pobūdžio, trukmės ir tarnybos vertinimo rezultatų. Numatoma, kad vėlesniais metais poreikis galėtų didėti po 0,4 mln. eurų kasmet.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą konsultuotasi su Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos studentų sąjungos, Vilniaus universiteto studentų atstovybės ir Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstovais.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba“, „karo prievolė“, „nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Įstatymo projekto nuostatas dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos reglamentavimo aptarė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2023 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. V-146 „Dėl Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos teisinio reguliavimo tobulinimo tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė, projektas taip pat derintas darbo tvarka.